

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési ár:
Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt. 50 kr. Negyedévre 75 kr.
Egyes szám ára 10 kr. — Előfizetési pénzek és reklamatíciók a kiadóhivatalhoz intézendők.

Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egyszerű hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilt-tér petitsora 25 kr.

A népiskolák közegészségi ügye.

Irta: *Terdáczky József*, Zalamegye kanisai járás orvosa Nagy-Keniszán.

Néptanintok hivatása iskolában nevelni a népet szellemi és anyagi célokra. A cél ugyan lelket és testet egyformán nevelni, mégis, minthogy beteg testben egészséges lélek nem lakhatik, azért is első sorban kell sulyt fektetni a test helyes, egészséges fejlesztésére, mert szokás mondani: „hol egészség nincsen, ott hasztalan minden kínos“ amint igaz is.

E kettős czelnak egyforma eredménnyel megfelelni nem kis feladat, de nem is lehetetlen, csak akarni kell. A mint másnak, úgy ennek is meg van a módja. Tekintvén azt, hogy a néptanító urak mint az egészségügyben, gyogyászatban nem szakképzettek, bizonyára szi veszen veendik legalább is az idősebb szaktárgyat és ezzel annyit kívánok mondani, hogy azt e lapban szükség esetére teljesíteni kétsz vagyok (szívesen fogadjuk. Szerk.). Feltéve, hogy ezen ajánlatomat a t. tanítói kar szívesen veendi, megkezdem ezuttal a munkát egy igen fontos tárgy részletezésével, t. i. — „a népiskolák egészségügye“ — tárgyalásával, melylyel minden tanítónak első sorban kell megismerkednie, mint az egészség előmozdítására és megőrzésére csak is ezek figyelemmel kísérével lehetséges.

Hogy az iskolágy többrendbelfeltét foglal magában, az kétséget nem szenved, amikép az feltételezi, hogy az iskolágynek nagy befolyása van a tanulóknak mint tanítók egészségére, mert ezt a szaktudomány bebizonyította. Ebből kifolyólag tartottam szükségesnek találkozásunk bekezdésére az iskolágy előnyeit és hátrányait tárgyalni, ismertetni.

Az iskolágy az által válhatik hátrányára a tanulóknak, tanítók egészségének, ha az iskolágyépület egészségelleni helyen áll; ha egészségelleni módon épült; ha egészségellenesen szereltek fel; ha nem tisztá. Egységelleni hatályoknak beszámíthatók továbbá a kor előtti iskoláztatás; a tanórak- és a tantárgyak számának túlságos saporitása; a hibás tannódszer; a szükségesség felnyeltek körüli mulasztások.

A felsorolt egészségelleni hatályok sokkal fontosabbak, hogy sem tüzetes érleklődés nélkül lehetne hagyni, s hogy minő hatással lehetnek mind azok tanulókra, tanítókra, szándékom feltüntetni, hogy megismertetésével azoknak, ezental nagyobb érdeklődéssel vitessenek a tanító urak tanonczaik s önm-gy egészségére előmozdítása és megőrzésére irant.

Építkezünk egészséges helyre.

A mely iskola szűk, nedves, tisztátalan helyen áll, az sohasem egészséges, mert hiányával van a légkellő, szabad mozgásának, a világosságának, a tiszta, üde levegőnek, már pedig a mely iskola ily tulajdonságokkal bír, olyban nem lehet egészséges sem tanuló, sem tanító, mert azon hatályok elvagre elkorosították a v-rt s így könnyen okozhatnak mindenkorra kiterjeszkehető betegségeket, jelesen: gnyvelv, tüdőgümö-södést, küszvényt, csusz, vérvenyekt, leanyoknál sápkórt és annál biztosabban kifejtik ezeket, ha e betegségekre hajlammal bír egyike-másika.

Építkezünk szabályszeruen.

Az iskolát mindig nyílt, tiszta, száraz, kissé emelkedettebb, esendes helyen kell építeni, hogy legyen szellős, világos, békés, száraz, hogy ne hiányozzék a körül a tiszta, üde levegő. Talajt, levegőt, vizet rongáló hatányok el ne türessenek, minők a tisztalan utcék, gyárak, vágóhidak, marhaállások, trágya, gazdasági épületek, kórház. Ha nem volna megszerezhető sz-

TÁRCZA.

Vadász-kaland.

„Bp.“ Lehettem mintegy tizenhatal éves, midőn az alábbi történet szemtanujá voltam.

Az iskolai szünidő egy részét nagybátyámmal töltöttem, a ki abban az időben Szatmár-megyegy egyik grófi uradalmanak főérdesze volt.

Természetesen vadászatokban nem volt hiány, s magam is mellett eszenvedélyes vadászás váltam — Ő pedig kitűnő lövő volt.

Egy alkalommal kisebb erdei vadakra hajtóvadászatot rendeztünk. Az erdőben kisebb csoportokra osztottunk és mi nagybátyámmal magunkra maradtunk.

A dombról lefelé haladnánk, hajtók, egy oláh paraszt, a dombon maradt, hogy szükség esetén hívásunkra megjelenhessen és a honnét minden mordulhatunk figyelemmel kísérhethe.

En alig félóra előtt löttém ki töltesemet.

Valami szokatlan érzés lepett meg egyszerre, nem éppen félelem, inkább olyan megilletődés forma az előttem sötétlő rengeteg láttára.

— Nagybátyám! — szólék.

— Nos, mi baj?

— En fegyverem mind a két csövét szeretném golyóval megtölteni.

Meggyezzenő, hogy nagybátyám puskája csak vastagabb söréttel volt megtöltve.

— Nem tudom minek?

— Hatha radkara is bukkanhatunk?

— Ah persze! Ismarem én már régóta ezt az erdőséget, még csak vadmacska sinez benne.

E közben mindig előbbre haladtunk a dombon lefelé.

— Őcsém!

— Tessék? — kérdém.

— Megtöltöttem már fegyveredet?

— Még nem.

Zdrávsztvo národni soul.

Vucsitelov pozványe je vu souli vesiti lúdsztvo na tou, po kaksoj pouti i kakda má szebi dūhovna i telovna dobra iszkati. Soule csi je toti dūso i tejo ednao osznávlati, dōnok, da vu rounom tejlí zdrava dūsa prebivati nemore, zato v-prvom rédi tejlí mámo prav osznávlati i zdravo vesiniti, ár je návada praviti: „gde zdrávja nega, tam nika nega“ kak je tou tūdi isztina.

Tomi dvojnomi czili z-ednákim nászledom zadoszta vesiniti je nej málo delo, ali tūdi nej ne moguce, szamo volo more cslovek meti. Kak drūgo, tak tūdi eto má szvoj kacsin-moudus. Poglédnovsi tou, kaj národni vucsitelje zdrávnoa návuka i vracsitelsztva nerazmijo, zaisztino radi bodejo, csi nyim v-tom táli edno i drūgo raztomacsim, i z-etim telko cesém praviti, kaj szem tou vu etom liszti v-privpetej potrebisine gotov szpunývati. Goridenovsi, kaj postváni vucsitelje tou moje porácsánye szrdcsno zvezajo, zacsnem moje delo eto pout z-razlágánye edno jáko tésznoa dugóványa, tou je z-na-prejdáványem zdrávstva národni soul, z-sterim sze vszákí vucsitel v-prvom rédi more szpoznati, ár je naprejpmágánye i obarványe zdrávja li tak moguce, csi oni na tou pázjo.

Kaj solszto vees doubi, goridjány zdrávava vu szebi, tou je brezi dvojnuszti, kak tou goridene, kaj solszto velki v-tékájí dela tak na vucsenikov, kak vucsitelov zdrávje, ár szo ználcei potrdili. Z-toga vóteokus szem za potrejbno drzsao — náprede ino oudzaje solszta szpoznati dati.

Solsztvo de tak na oudzaj zdrávji, csi solszka hramba na zdrávji-protivnom meszti sztojí, csi je zdrávji-protivno zazidana ali poczimprano; csi je zdrávji-protivno vóprávena; csi je nej ciszta. K-zdrávji-protivnim vtekájám sze racsnajo nadale predcajnto v-soulo-posilánye, vózrdno povnozsáványe broja návucsini vór i návucsini dugóvány; falincsen návucsini metodus; --- zamútdjenjá okouli pot-rejbne pazlívoszti.

Ti napreacsúnáni ino zdrávji-protivni vnouge doubi v-tékájí szo doszta tesznejsi, kak kaj bi sze brezi táljemánya mogli níhati, i na kaksi haszek ali kvár znájo vszi oni vucsenikom i vucsitelom bidti, tou cesém vópokázati, naj sze z-poznányem oni po etomtoza vucsitelje z-veksim táljemányem oponásajo vu naprejpmágányi i obarványi zdrávja vucsenikov i szamoga nyihovoga.

Zidajmo na zdravo meszto.

Stera soula je teszna, vlazsna i na n e c s i s z t o m meszti sztojí, ona je nígdar nej zdrava, ár nema potrebnoga, szlobodnoga gibánya zráka, szvetloszti zdravoga lúfta, i stera soula etakse lasznoszti má,

Pripetejnye na lovini.

Tak edno oszmnájset lejz szem sztar bio, gda sze je tou zgondilo. Vrejmen solszkoga posnaka szem z-vekséga tála pri moje mszriczi potrosno, ki szo v-onom vremení v-Szatmár vármegyeví pri ednoj groforszki familiji goszpodszki logár bíli.

Tou sze razni, da szmo doszta hodili po lovini, ár szem i jaz predren lovecz bio. Sztricz szo pa oszobujni sztrelez na glászi bíli.

Enkrát na méuso zvirino je bila lovina obrédjena. V-longi szmo sze na méuse tále razdelili, a midva sz-sztriczom vlpk szva osztala.

Po bregi dol idoces, edeu pogányacs vlamki páver je na brejgi obzsto, da vu vrejmeni szle na ponouc usam pride i odkod vszo gibánye nase lekho opazije.

Jasz komaj pred pol vórov szem súsze posztrejlo. — Neksi poszébni obesitki szo me obhájlí, ne rávno bojazen ali trepet, nego nekaj drūgo.

— Sztricz! — szem pravo.

— No, ka pa je?

— Jasz bi rad nabio na krūgle mojo puszko dreczevnáto.

(A sztricz szo pa szamo na sprij meli nabito.)

No nevem zakoj?

Ka pa csi sze na divjega prasesicsa namerimo?

Ah persze! poznam jasz zse od negda té loug, eti niti dirjega macská nega.

— Med tem szva v-edno naprej sla po bregi doli.

— Őcsém!

— Tessék? — pitam.

— Szi zse nabio puszko?

— Esese nej.

— No csi ti je tak vole, eto más krūgle, nabij szi.

— Nabijem szi i pár sztopájov pred sztriczom idem. — V-tej megnyí komaj na szto sztopájov v-ednoj goscseri gibánye opazim i za puszko zgrabim.

— Pszt! oglászijo sze sztricz i v-toj megnyí k-meni szkocsijo i puszko mi z-rouk zemejo.

raz talaj, akkor a vizes földet ki kell ásni, helyébe száraz homokot tenni, szükségből rácszázra kell építeni. És ez nem kicsiség, sőt igen is fontos feladat, mert alig lehet nagyobb hátrányára valamely hatány az egészségnek a nedves iskola-teremmel.

A beszört homokot szokás vízzel öntözgetéssel tömöttre sulykolni, földszint jól (kétser) égetett téglával kirakni, ennek fölcsinéz vízátolthatlan (hidraulikus) málterral leönteni. Ígyké lehetetlenedni válik, hogy a nedvesség a talapzat keresztül szobába hasson és nedvessé tege az iskola-termet.

Következik a fundamentum. A fundamentumot szinte vízátolthatlan málterral kell felszínre építeni, úgy, hogy 2-3 láb magasságban haladjon meg a föld fölcsinéz, s a mint e magasságot elérte, a falat be kell földni palakóval, mert a palakó tömött, legkevésbé lyukacsos, tehát legkevésbé ereszt magán keresztül a vizet. Efelé kell tovább építkezni meszes málterral. Hogy a fundamentum a földszinről fel ne szivja és tovább ne vigye a vizet, vízátolthatlan málterral kell bevakolni a palakóig. A palakóvet a kátrányos papíros, a szurok nem képes pótolni.

Ily felelőtlen falak nem fognak nedvesek lenni és ha esetleg mégis megtörténnek, akkor a tanterem falairól belől le kell verni minden máltert és tölgyfa deszkával beföldni, ezt benádálni, vízátolthatlan málterral bevakolni, megszáradván, ilyen soha és semmi esetben sem fog nedvessé lenni. Nedves iskolák átalakítására is igen előnyös e javítási mód.

Az épületet, ha csak lehet, keresztben kell állítani dél és észak közt, a tantermet a déli oldalra tenni, hogy az épület az északi viszontagságoktól megóvassék. Legyen folyósója, előszobája, hogy a gyermekek iskolaszobába lépések előtt magukat megtisztogathassák, ruhájukat elhelyezhessék. Folyósó, előszoba, tanterem 10 lábnál alacsonyabb ne legyen, tőrfogatára nézve olyannak kell lennie, hogy minden tanuló számára legkevésbé 6 négyzetláb jusson, azért kell pedig így tőrfogatot megállapítani, hogy az iskola helyiség zsúfoltság meg ne teljék, a gyermekek szabadon mozoghassanak, egyike a másikat ne nyugtalaníthassa és legkívül, hogy a felesleges számú gyermekek egymás elől fel ne emésztek az elenyét és fordítva a levegőt kileheléssel, önkiparolással meg ne rongolják, s az így felhalmozódott szénnyel minél magasabbra emelkedhesek, a tanulók pedig ne legyenek kénytelenek a kilehelt szénnyel, buzák kigőzölését, mint egészségtelen párafeleket behelenni; mi amál bizonyosabban megtörténik, minél alacsonyabb, szűkebb a terem.

Szükségesek a magas ablakok, hogy az ablaktól távolabb eső tanulók is elegendő világosságban részesülhessenek, de szükségesek akár a falakra, akár az ablakokra légfórgatókat is alkalmazni, hogy az enlített párafeleket ne csak felemelkedhessenek, hanem a légfórgók által el is távolíthatassanak. Minden ablaknak teli ablakkal is kell bírnia, mert csakis ilyenekkel lehetséges ugy alkalmazni a légfórgatókat, hogy léghuzat nem érheti az iskolában levőket.

Az épületet a déli oldalán nagyon czélszerű mérsékeltlen befásítani, t. i. hogy a szükséges világosságot meg ne fosztassék a terem. A gyermekek szórakozására, pihenésére, ádülésére, igen előnyös az udvarkert, s minthogy az iskolás gyermekek az év melegebb részeiben sokat szomjaznak, azért hogy ideo tde ivóvizet ihassanak, gondoskodni kell jó ivóvizéről, tehát arról, hogy ilyen legyen megszerezhető az udvarban, esetleg ezen kívül, de közel.

Amyekesek nélkül nem lehetven az iskolahelyiség, ilyennek, mint büzt terjesztő helyiségnek iskola épületen kívül udvarban a helye és pedig minél távolabb. A deszkaépület előnyösebb a faépületnél, mert szellősebb, vagyis olyan, mely a büzt nem tartja annyira vissza; a búzék biztonság, gyorsabb eltávolítására, deszkakeménytel is el kell látni, szükséges pedig, hogy kettős ajtóval bírjon.

Szereljük fel helyesen. A nagyobb világosság korlátozhatása czéljából alkalmazni kell zöld függönyöket, a falat czélszerűbb világos zöldre festeni, mint fehérre meszelni, legjobb a belül fűlő kályha, mert amikép amaz jótékonyan hatnak a szemekre, ugy a belülűlő kályha hatalmasan forgatja a levegőt telen, nyáron. fűtesek a keresztül kimenő szénnyel tartalmú levegőt meg is emésztí és így hatástalaná teszi. Ily kályhánál szükséges a kályhaellenző, nehogy a gyermekek fűtesek magukban kárt tegyenek. Minden feletlenk tartatik iskolák számára a légfűtés, mert ilyen legalkalmasabb a levegő forgatására, tisztítására. Fűtésnél soha sem kell 15° R. hénél magasabb fokú meleget fejleszteni.

— Hát ha éppen kedved van, itt van a golyó. — töltsd meg. Megtöltöttem s pár lépéssel nagybátyámat megelőztem.

Ugyanezen percében az alig száz lépésre eső sűrű bozótnak mozgást vettem észre. — mire én fegyveremhez is nyultam.

— Pst! sziszegett nagybátyám s ugyanazon pillanatban mellettem termett s fegyveremet kiragadta kezemből.

De már akkor felhállaltam az erdőt megrezgett vad ordítás, s egy óriási fekete anya-medve jobbról-balról felhőtt jökorra bozocvaál két lábom akkorákat ugrottak felénk, hogy alig voltam már 30 lépésnyi távolban tőlünk.

A pillanat szörnyű válságos volt.

Visszanéztem hirtelen a domb tetőjére, de az én oláhom már megugrott.

Nagybátyám bevárt még egy ugrást s ezélla vette.

Egy árdülés s az anyamedve előre hullott, első talpával csaknem engem is leütött.

A másik golyó a nagyobbik bozot érte, ez azonban testvérjével együtt az erdő sűrűjébe menekült.

Mi is természetesen futottunk a domb tetejére és segítségért kiáltottunk, melyre a fársák meg is állottak, mert a gyáva oláh, hamarabb megállván a veszedelmét, megugrott ugyan, de volt benne-annyi emberség, hogy fellármázta a fársákat s azokkal jött vissza.

A medve még mindig ott fektét s csak akkor mertünk hozzá közelkedni, mikor már néhány golyót belé röpítettünk.

Nagybátyám első lövése halálos volt. A golyó a medvének jobb szemébe frúdot s aggyvelejt rocsolta szét.

Ha nagybátyám elhibázta a lövést, — a medvének áldozatai vagyunk. A veszélyes vadász-kalandot vig lakomázás követte, — a mikor is ő medveséget megmértük. Csak kerek nyolcz mázsát nyomott.

SERLY ANTAL.

Templomban.

Imádkozni jöttem,
Ugy reszdek az ajszam,
Mindeneknek atyja,
Szánakozzál rajtam!

Kezem összetéve
Fóhnyok az égbe:
Könyörülj Isten
Könyörülj meg végre!

Mintha ott lebegnél
Édes anyám, lelkem,
Jóságos szavadat
Vigasztalva engem.

Szol a szent szolozsma,
Zendül, zúg az ének.
Csak én vagyok náma
Elkárhozott lélek.

Tévedező szímmel
Nézem a szent képet,
Mintha ott lebegne
Angyal-szélle képe.

Hogy ne ejtsék könyvet
Habár senkim sincsen:
Sőt én nem hagyja
Sóha a jó Isten!

LEVAY SANDOR.

vu tákosj nemore zdrav biti ni vucenik, ni vucitel, ár oni vtekáji naszlejdyne pohásajo krv i tak lahko zrokújeo na veke trpéce be-tege, kakti zsajdi, plámcne trdine, profin, csusjz, krvno vodenoszt, pri deklinaj blédicejo, i tejm gvúsnej pozovéjgo té naprej, kejm bole je eden ali drúgi na ete beteje gibki.

Zidajmo vorcevano.

Soula sze vszárjád na szlobodno, csízto, szúho, malo pozdígnyeno, tiho meszto more zídati ali czimprati, naj bode zrácna (Infúna), szvetla, mirovna, szúha, naj nefali okouli nyé csízti, otávlen zrák. Zemlou, zrák vodou kvarécsi vtekájov okouli nyé ne trpmo, kákisi szo neciszte mestrie, nápravnicze, meszárnicze, szivinszka sztálicsa, gnoj, hrambe vérszta, kresma Csi bi nej mogli szúhoga grúnta dóbiti, teda sze ta mokra zemla vó more szkopati, na nyé meszto szúhi pejszek naszípati i tak delo zídanya zacsnoti. I tou je nej málo delo, nego jáko tézno goridjánye, ár nika nemore bole skodljivo bídti zdrávji, kak vlazsna soula.

Te notrinaszipati pjszek je návada z-polejvanyem vodé i kukácsi naponi nabiti, nyega zgorjnoszt z-dobro (dvakrat) zezsánium cziglom polajstrati ino toga z-cementnim mortom oblejáti. Etak de nemogouese, kaj bi vloga szkousz poplata v-hizzo bila i vucevniczo vlazno vcsiníla.

Naszledóje fundamentum. Fundamentum sze tádi z-cementnim mortom more vóazídati, tak, naj 2---3 sztopnye vszíziko szégúe od lica zemlé, i kak je tou vszízokoszt doszégúe, szteja sze more z-skrilnim kamnom pokriti, ár je skrilni kamen gouszti, nájmenye luknyasztí, tak nájbole nepászti szkousz szébe vodé.

Góri na toga z-vápium mortom terbej dale zídati. Naj fundamentum od lica zemlé góri ne vlecsé i dale ne pászta vodé, z-cementnim mortom sze more vózmortati do skrilhoga kaménya. Skrilnoga kaménya klejai papér, szmola nemore nameszttiti.

Etakse sztené nedo vlazsne, i csi bi sze tou z-pripétjái dónok zgoudilo, teda sze z-téúeo vucevnicze znoutra mort szploj doliposztrigúati moré, i oze sze z-rasztovimí deszkámi morejo notrioblejesti, té pa z-trszjtom obiti i cementnim mortom vózmortati, tákse sztené --- dobro vóposzerovsi --- nigárd i v-níksem pripétej nebedo vlazsne. Na preobrázénye vlazsni soul je té módus poprávlenya tádi jáko nápreden.

Hramba sze csi je szamo mogouese poprecksí more zídati ali czimprati med pouđnevom i pounoocsjov, vucevnicza na pouđnesny kraj djáti, da sze hramba od té pounoesni protivnoszt obrasje. Naj má ona trnácz, pred hizzo (preklet), da sze deca pred notrizstápanym ym vucevniczo doli zná sciszttí, szvoje obelcsalo na rádno meszto djáti. Trnácz, predhizza, vucevnicza od 10 sztopnyé nissime naj nedéjo, na obszésznoszt gled ues vucevnicza taksa more bídti, da na vszázko dejte nájmenye 6 kvadrátni sztopnyé obszega príde, tásko obszésznoszt pa zító moreno potráditi, da sze meszto vucevnicze do tesznouese naj nemapuní, da sze deca szlobodno more gibáti, da edno toga drúgá nemore nepokójavati, i nájbode, da prevnogo decéz pred endrúgim neposztoj kislezca, i preobroues zráka z-vóódláhanyem i párjencem szamoga szébe nepkvári, i naj sze te etak gorinavseni vlogécz kak nájvise zná pozdígavati, vucevniczi pa naj nedéje primárjani te vóódláhavajoucsi vlogécz, nyihove szmrdie párjénja, kak nedzrav zrák nazáj odáhavati; sztero sze tejm gvúsnej zgája, kejm nisisa, tesznejca je vucevnicza.

Potrebni szo vszízki oblozci, da i ti od oblokou v dile szpád-

Ali sze teda je esúti bíló szrasno erjovenje dirj: szvári i edna szrasno velika medved mati szvojimi mládimi mouezki je hitila naprej k-nama, po dvej nogáj tákse szkakáje szo naprávlati, da szo komaj na treszti sztopájov bíli od nazs.

Té treneski tá óesnamegnyenoszt je szvartnoszt odloesiva bila.

Gledám nazáj na broj, ali moj vlah je zse peté odneszo.

Moj sztricz szo esese peosakali neke szkakáje ino vsziao vzeli medveda.

Ednouk trejsi prika i mati medved sze prevrže na prednye tazcs, szkoro mené malo da nepodéré.

Ta drúga krogla je sztaréjséga mouezeko zadejla, ki je szvojim bráceskom sze v-grovjeje potégúo.

Mídva szva tádi nabrejg bj-zsala i za pomóes kriesala, ki szo henyali, ár bozljívi vlah esi gli je trepeto, vendar je znao telko postenyá, vidévsi neszreco pogonyáese je zvaó i prisó na pomoues.

Medved je tam lezso, szamo teda szmo vúpali k-nyemi, gda szmo esese neke krogle v-nyega szpázttíli.

Sztriczov prvi sztrézli je szmrten bio. Krogla je medved v-právo okou odísia ino mozgane vszje pretrozszila.

Csí sztricz ne zavájújo, te szmo vkraj, te szmo áldovi medveda.

Po nevarnoj lovini szmo gosztúvanye meli, medveda szmo vzágali i szamo oszem ceztov je meo teszáve.

SERLY ANTAL.

Volt szeretűm . . . *

Volt szeretűm, barna legény,
Igaz szívet szerettem en,
Biztam benne, mint magamba:
S elhagyott a hűden, esalfa.

. . . Ne higyjétek, mit ígernek
Csabos ajki a legénynek!
Ígér űdvőt . . . boldogságot — :
S latsz helyette — csaláságot.

TARJÁN ERZSÉBET.

*Mutatványul az itt működő színművészek egyik legtehetségesebb tagjától. Szerk.

A termet el kell látni elegendő számu, korszerű asztallal, paddal, úgy kell pedig ezeket elhelyezni, hogy az áblek világítás a gyermekek baloldalán történjenk, meg a hátulról behatóló világosság is többször ér a szemközti világításnál, ilyen és a jobb oldal behatóló világosság mindig ártalmára van a szemeknek.

A rész szerkezetű padokban való hosszas ülés, ha a pad a gyermek testét előre, mell fele nyomja s nem engedi kissé hátra hajlani, úgy a fejnek, melinek, mell fele hajlása által az altest a kemény padhoz erősen hozzá szorul, mi miatt a gerincoszlop megfárad, mely tartását végre megzokkja; mindezek okok nemcsak a gerincoszlop előgörbödését idézik elő, hanem megasztal és pad nagysága közötti aránytalanság a gyermek nagyságához képest egyszerűen a fej, nyak és tudólefe vertorlódást okoz és ebből erednek iskolás gyermekeknek oly gyakran a szembetegségek (rövidlátás), fejfájás, vérpangás a légyszervekben.

(Vége következik.)

Helyi és vidéki hírek.

— **Lapunk január hó elsejéig a II-ik évfolyamba lépve, új elírtetést nyitunk, mért is tisztelettel kérjük azon t. elírtetőnket, kiknek elírtetése m. év vége felé lejárt, annak kellő időben való megújítására, hogy a lapnak kellő mennyiségben való nyomtatása és szétküldésében fenakadás ne történjen.**

— **Ifju gróf Szapáry László** nagy vadászatot rendeztetett az itteni uradalom vadászterületén, mely minden tekintetben felelték sikerült. Részt vettek benne a többek közt gr. Széchenyi Tivadar országgyűlési képviselőnk, gr. Bathányi Zsigmond, Pollák Pongrácz szolgabíró. Agusztich járásbíró, a szomszéd uradalom tisztjei, több földbirtokos. Hogy kitűnő lövők voltak a vadászok, fénysen igazolja a 3 nap alatt eljött 755 nyul, 26 fogoly, 41 fácán-kakas és 1 róka koma.

— **Újév napján** a magyar isteni tisztelet az alkalommal is, mint mindig, számos és igen intelligens közönség látogatta. A rég évezett hiány így lassan-lassan feledre lesz és kitűnő plebánusunk is örvendhet, hogy a jó még nem hullott sziklára!

— **Gróf Széchenyi Tivadar**, gróf Szapáry László, dr. Gosztynyi ügyvéd Budapestről a napokban váro-nakban időztek, meglátogattak vendégszereplő színművészek előadásait több ízben — s midőn a helyi ovoda javára volt rendezve az előadás, tetemes fellírtetéssel örvendeztetek meg ismétellen az ovoda ügy baráitait.

— **Hatalós ítéletet** hozott a szombathelyi kir. törvényszék december 16-án a Körömdény m. év október hó 8-án megföltött Klener Mária rohonczy illetőségű eselédány ágyában, melyet lapunk közönsége már hasábjainkról ismer. Az előnké tisztelet Tegye Mihály törvénzségi bíró töltötte be, bírák Békessy Gyula és Németh Gyula, jegyző ifju Bárdossy László volt, a kir. ügyészség Geize Bertalan alügyész képviselete. Vádoltak voltak Atól István napzámás, Noha Ferenz csapész és mindkettejük neje. Főredelmes vallomást Noha Ferenz és neje tettek; Atól István megátalkodva makacsul akarta tagadni részességét a rablóiállókosságban, de a vizsgálói adataival és részben önmagával is ellentmondásokba keveredett. Megdöbbenő hatású volt mikor Atólú férjével szembeállították, ennek bölöségét, részvételét a gyilkosság elkövetésében szembé mondotta. Másfel napig tartott tárgyalás után az előnké kihirdette az ítéletet, mely szerint Atól István és Noha Ferenz, mint Klener Mária meggyilkolásában közvetlen tettesek, kötélt általi halálra, Atól Istváné 12 évi és Noha Ferenzé 8 évi fegyházra ítélték ki mint büntetéséket. Atól István, mint valóján megöltöztetett gonosztevő, az ítélet hallatára egész hanyaveti könnyelműséggel jelenté ki, hogy ő nem föllebbez, neki már ugyis mindegy, na vagy holnap veszik el életét. Ezen Atól ellen azt is vallotta neje, hogy 26 évvel ezeltől házukba jött éjjel egy idegen férfi s tehenét hozza oda, csi szállást kért; ezen embert Atól szüntelen megföltötte, testét elásta, a tehenet pedig eladta. A többi vádlott az ítélet ellen föllebbezött. A vártgályasztó eset tárgyalásának menetét erkölcsi szempontból elhallgatjuk.

— **Agusztich Pongrácz** kir. járásbíró az új év alkalmából lelkes ovatióban részvételre a hivatalnokai kar, kik közül majd mindenkinek magán ügyében is önzetlen támáza — a hivatalos teendőikben pedig fáradhatlan útmutatója és segítése. Isten dicsőse!

— **Holtira íjlesztett nyul.** Nem itt történt, de meg-sótt egy magas állású egyénen, ki gyakorlottabb a paragrafusok, mint az ártatlan nyulak puszkásában, hogy egy véletlenül elébe ugrott nyulát — oly szépen lött agyon, hogy senki se tén-téle volna jobban, s mégis irgyei — ráfogták, hogy „rahibazott”, sőt az egyik menyő-földre esküszik, hogy a nyul jédtében halt meg, a mint meglátta, miként fogták rá a puskait.

— **Mulatságban sines hiány.** A helyi dal- és zene-egyület tagjai Sylveszter estét a „Koroná” vendéglő nagy teremében fenyves és kedélyes mulatsággal főnnépleltek. Hja! hol dal, z. ne, szép hölgy és jó bor van: hogy ne lenne ott jó dolog!

— **A járás területén** 1886. évre a következő tulajdonosok bányász-ménei nyertek fedezetelt engedélyt: 1. Bratkovics I-tván Korong, 2. Hegedűs Iván Petácz, 3. Titán Iván Csernelöcz, 4. Csaplovits Ferenz, 5. Kűhár Iván Gradistya, 6. Martinecz Miklós Szvetához, 7. Hodosceek Mátyás Z-nköcz, 8. Jank Mihály Szkaköcz, 9. Gomba Mátyás Nemsöcz, 10. Kűhár János Nemsöcz, 11. Jónás István Predanöcz, 12. Vreesics János Szkaköcz, 13. Pavlits István Sztruköcz, 14. Győreek József Rakicsán.

— **Megadták az árát.** Nagy-Máfkán úv. Szlavics Józsefnek egy borjua ellulva, a hatóság annak eladását rendelte el. Azonban nevezett tulajdonos és veje Németh János el helyett, hogy elástak volna, jobbnak láttak titokban kiérni. „Vesztett fejszéknek nyele” — gondolk. No hisz megis került. Úv. Szlavicsné vejevel felszült viszonyba jöven, az utóbbi boszúbol kitalalta a titkot, s így az egész büös fözet a községbíró tudomására jöven, arról ez jelentést tett, a minek alapján a vasvári szolgabíró hivatal vizsgálatot rendelt el s a tulajdonosnót 25 frt., vejét, ki a mérsáros szerepet játszta: 15 frt., egy másikat szintén 15 frt., s azokat, kik vettek és ettek befőle 5 — 5 frta, összesen 75 frta bírságot. No de majd jövőre talán nagyobb tisztelettel viseltetnek a törvény iránt.

— **Sikkasztás.** A német-újvári postamester Hengge N. 2,800 frtot elsiszkasztott; a sikkasztásra azonban hamar rájöttek, s ellene a vizsgálat azonnal elrendeltetett.

— **Hímilöltés a hadseregnél.** A hadügyminiszter e napokban rendeletet intézett valamennyi hadtestparancsnoksághoz, hogy az összes legénységét be kell oltani, illetőleg újra beoltani. E rendelet alapján a budapesti IV. számú hadtestparancsnokság utasította a fővárosban állomásozó összes csapatok parancsnokait, hogy a beoltást lehető rövid idő alatt eszközöljék és arról jelentést tegyenek. A beoltást 3 nap alatt az egész helyőrségi legénységénél befejezték. E rendeletre az ország különböző részében uralkodó hullójárnyai szolgált okul.

— **Nagy hó esett** Fiumában m. hó végén, a mi ott ritkaság. A hó egy napig tartott.

nyeni vucenicz zadoszta szvetloszti vdáblajo, ali potrejbno je tudi na stejno ali obloke vetrnice (zracsna okencza) napraviti, da szejte szpominyeni szpar nepozdigava, szamo lahko v-kumesz, nego po vetrni czajt tudi oddali. Vszaki oblok i zimski oblok more meti, ar je szamo pri etaksi mogouecs vetrnice tak napraviti, kaj zracsni vlejk nede mogo ti v souli bodoucsi doszognoti.

Hrambo je na poudnensyem krajji jako czilavno z-drevj-m narrejni obszaditi, tak, da szejte na potrejbna szvetloszt od nyé vkraj ne vzeme. K-rzamislenoziti, pocsvanyi i otvályanyi decz je jako nápreden dvorni ograd, i da solszka decza vu toplejsi tályaj leta doszta zsfja, zató naj otávno vodou z-lejka pijé, nyej dobro vodou za pitvino moremo szpravití vu dvouri ali zvón toga nablúti.

Brezi sztrznicsa solszko meszto nemore bidti; --- etakse, kak szmrécsa meszto, zvóna solszke hrambe vu dvouri má szroje meszto i kejn dale. Dészka hramba je za sztrznicsa náprednesa jak leszena, ar je zracsnejsa, ton je táksa, stera vonújeye natchko nezaderzava. Na szmrédia gýsnej, hitrej vóodide, sztrznicsa tudi deszkni rour more meti pa je potrejbno, naj dvouje dveri má.

Oprávo gori prav.

Naj véksa szvetloszt ocsam decz neskdni, zeléna zagryjala moremo náczati, stejno je czilavnejsa na szvetlo zeléno pófárbati, kak na bejlo obejliti, nájboungse szo táksa kálhe, stera szejte znoutra kúrjjo, ar jak zeléna zagryjala i szvetlo zeléna stejna dobrotven vtekáj delajo na ocsí, tak te znoutra kúrjene kálhe zmozno obrácsajo zrák v-zími v-leti, pri kúrjenyi te szkoucs vóidoucsi zrák vogliesnoga zrzsetéka poczerajo i tak nyemi moucs vzemejo. Pri táksi kálhaj je potrejbna kálhána zasztávnicza, nej kaj bi szí decza manyi roke zezsgáta, gda szo vrounce. Soulam je ober vszega nájhasznovítejsa kúrjenye, ton je szgejryvane zraka, ar je táksa nájprilesnejsa na obracsanye i csisztenye láfta. Pri kúrjenyi náglár nej terbej od 15' R. hieze véksa toplonec naprejozávati.

Vucevnicza more zadoszta czáprimejni sztolov i klopio meti, te szejte pa tak morejo vrediti, naj poszejt oblokouk na levi kraj decz káple, esce i názhrt notri idoucsa szvetloszt vees vala od toga zoucsnoga poszejtva, etaksi i od právoga kraja notriidoucsa szvetloszt vszjár skouditi ocsam.

Na húduo návráveni klopij je dugotrcpsce szedejnye, esi kloup tejo deteta protu prszam tézsi i onomi nedozústi, kaj bi szejte namali nazgáhalo skódlivto, tak szejte po vugbányi gláve i prszu protu prszam szpoudnye tejo krepko k-toj trdój kloup sztszice, za valo steroza szejt srbet ozsonicsi, steri szejte derzanye naszlejnyue obderzi; vszi tej zroki nej zamo ozloucsesozst hrbta pozovejo naprej, nego esce neprimejnoszt med vszikozstvoj sztola i kloupi pouleg velkoszti deteta z-ednim zasztáv krvi zrókjeye protu glávi, sineyki mo plúscam, i z-toga zhájajo pri solszkoj deczi tak vnogokrát oucsni betegi (krátki pogléd) bolenzost gláve zasztávanye krvi vu szápnjak.

(Köncz gláve.)

Domácsi i zvüszki glászi.

— **Nasi novin** pervo leto z-31-ga decembra doli pretescé i zacsne szejte te drúji leto; zató oproszimo one postene csténydre, sterr naprejjalsceho énté mézsec szlednyi déu doli pretescé, naj oni vu dosztójnom vremení naprejjalsceho ponovjto, nej ka bi novin stampanye i víposlanje zamúdnosz terpejo.

— **Mádi gróf Szapáry László** szo velko lovino derzali na szvojem imányi. Lovina je jako dobro vószpádolna. Vu lovini szo tao zéli gróf Széchenyi Tivadar orszaksoga gýlejsa követ, gróf Bathányi Zsigmond, Pollák bírov, Agusztich králeszki bírov in vees drúgi, ki szo tak jako sztr-jáli, ka szo vu trej dévaj 755 závecov, 26 jerebí, 41 falávto fazonvoj kotoune, edno liszice jpreavávi.

— **Na novom leti** vógerszko bozso szlúszbo szo vezdáj túdi — kak inda vnozúsi no z-véksa sztráni goszpodá priglednola. Ta dávna obszótana falinga tak pomali pozáblena bode, i te fiszen plebános szejte radaviti májo, ar je to dobro szemen nej szpádolna no peszjino.

— **Gróf Széchenyi Tivadar**, Gróf Szapáry László, dr. Gosztynyi fiskális z-Budapesta szo vu eti dnévaj vu nasen vársai bílij i priglednoli szo eti bodoucsa színsce, színszov naprejjávanye i da szo za násnyo mále decz szkerbno soulo naprejjávanye meli, je vnougo vise plac-nikov bílou od oni nasi, ki to mále dicze soulo gorprjémléjo.

— **Kr. törvényszék v-Szombathelyi** je preminoucsaga mel-szeza 16-ga dnéva szoud dopreszo v-Klener Marie z-Rohoncza vajou szlúszbene dekle deli, stera je, kak nasi stenyárje znajo, v-októbra 8. dnéva v-Körömdényi bujta bíla. Tozseni szbíli Atól Stevan napzámás, Noha Ferenz sostar i objóvjezséu, Noha Ferenz z-eroucszta szejte szpoznala, ali Atól Stevan je tajiti steo, ka bi on od toga delá kaj znáo, ali je szám szebi protu szvedoso. — Atola zsená nyemi v-lieze postáványe je nyemi v-ocsi povejádala, ka je krív i je v-ton deli tao meo. Pou drúgi déa je tárgyalás drszo, gda szejte szoud oznyanyi bio, po stron szta Atól Stevan i Noha Ferenz, sterva zeta Klener Mária bujto — na szmr z-strangou. — Atól Stevana zsená na 12 lejt i Noha Ferenca zsená na 8 lejt vouze ozsonicsi, té dvé zszenszki kak táksa, stera szo v-ton deli na pomones bíli. Atól Stevan, da je szoud esto, je z-lehkim odgovoro, ka on nede vise trouzo, nyemi je tak szejte edno, esi nyemi denez ali jútto zemoje z-sztek. Protu toni Atól je nyagovaga zsená ton túdi válvállya, ka je pred 26 lejt v-nyuvo hizso eden líezki mozski z-szkravou priso i na noucs me-zbo proszo, — toga esloveja je Atól túdi za grlo, i pokopó, nyagovo kravo pa oudo. — Ovi ozsojeje szo prouti szoudbi vise touzsil.

— **Agusztich Pongrácz** králeszkoja bírovna szo na novro leto jakin pozdráványem obtláli eseszújki nyihovi, kim szo eden po ednomi vu lasztúsi delaj oporo, ino obtrúdíjeni kazár i pomoucs vu deli eseszúlvoszti. Bong jí zszjít!

— **Na szmet presztraceni závecz.** Nej eti, nego inda szejte zgzoudilo na ednim véksa postáve jedinezi, ki je bole obhodjén vu paragrafusaj, kak te závecz vu párkáryanyi, ka je po meszreeci prouti nyemi szkesecúgja závecz tak lípou doli sztrjto, ka je nisesce nej mogo nácsi veszítini oni dnök je meo návdoszt ino nangyega szo potiznoli, ka ga je zválo i te eden na nébo-zemlo priszégno ka je te závecz vu presztracenzó szpádno, ar jak je pájko zagnó právi te eden je pervo szpádno, kaj je pájksa poncsila.

— **Va muláczgáj nemamo zancukanye.** Nasa dal- i zene-egyület kotrig; szo Sylveszter veser vu velkoj ostarji jako fáimo i dobre voule mulatság derzali. Hja! de je pejva, muzsika, lejpa zsená, dobro vino, kak bi ne bi bílou dobro delo.

— **A posta-takarékpénztárak.** Tudvalevőleg 1866. február 1-ével lépek életbe a posta-takarékpénztárak. Az előmunkákat megkönnyítése végett a megalakult budapesti kir. postatakarékpénztár hivatalos közlönyét indit meg 1866. január 1-jével, úgy az érdekeltek, mint az egész közönség használatára. A közlöny a megfelelő minták és szabályzatokkal együtt mutatványszám alakjában lapunkhoz is beklódított. A közönség érdeke mindenesetre azt követeli, hogy ezen utasítások hivatalos uton minél nagyobb elterjesztésre részesüljenek. A névjegyzék szerint a postatakarékpénztárak száma a következők lesz: a budapesti postaindózkodási kerületben 197, pozsonyiban 92, a sopronban 64, a kassában 90, a nagyváradban 62, a temesváriban 72, a nagyszombatban 62, a zágrábiában 61.

— **A népköztetés köréből.** A közoktatás miniszter jelentéséről, melyet a népköztetés ügyéről terjesztett be a képviselőháznak, még a következő érdekes adatokat közöljük: Az 1864-ik évre tankötelesekként összeírt 2,276,917 gyermek közül tényleg iskolába járt összesen 1,800,732; 6—15 éves koru tankötelese nem járt iskolába 476,186. Az 1865-iki tanévben fenállott 16,205 népköztételi tanintézet közül: saját házában volt elhelyezve 14,722 iskola és bérházaiban tartott 1,483 iskola. A népköztételi oktatású ezélokra számlázott tanhelyiségek (tanterem) száma az 1865-ik évi nyilvántartás szerint 28,182-ben állapított meg. E szerint átlagosan: minden egyes tanhelyiségre az általános tankötelesekből jutott 98 s a tényleg fölírásból 77 gyermek; 6—12 évesekből 71 tankötelese és a tényleg iskolába 6—12 évesekből 60 gyermek. A 6315 iskolai könyvtárban az eddigi fölvételek szerint 375,956 kötetnyi munka tartatott, 1864-ben a 16,706 iskola fenntartási költség ismét 12,917,473 frta ment. (Mindenes egy iskola átlag 797-1 frta került.) Kisdöved-őv intézete 1864-ben összesen 361 volt és mindössze 36,972 kisdöved-őv. Ez intézetek fenntartása évi 290,856 frta került.

— **A liszt hamisítás felismerése** olyképpen történik, hogy a megvizsgálálandó lisztet eh'oroforommal összekeverjük, a megzavarodott folyadékából a fertőző rész — mi fehér anyag a legtöbb esetben — leülledik, a tiszta liszt pedig a folyadék felszínére száll. Ily módon 2%-nyi anyag por még elég felismerhetően kimutatható.

— **Hirdetmény.** Kellő tudomásértel végett értesítjük az érdekelte közönséget, hogy a nagyméltóságú magy. kir. pénzügyminiszter úr „A magyar állam közigazgatási téréképe” című földarab szerzőjének nélküli példányainak árát így forintban állapította meg. Kelt Sopronban 1865. december havában. A kéri teli kereskedelmi s iparkamara.

— **Nemzeti színészet.** Decz. 26-án „Csiesóné” adatott a lehető legrosszabb benyomások között. A különben is gyöngye darabot teljesen elgreshellené tette a színművészek közt az első felvonás végén kiütött egyenletlenség. — Decz. 27-én a helybeli óvoda-alap javára a „Vereshaj” adatott, — 29-én pedig Ács Flóra k. a jutalmál „A Betyár kezdője”. — Mindkét előadás szép anyagi sikert aratott. — A decz. 30-án előadott „Falusiak”-kat s az újví beköszöntőül színe hozott „Senki fiá-t” azonban kevés közönség látogatta, mit azért is sajnálni lehet, mert gondosan rendezett szép előadások voltak — s általában a színészeink nemes hivatásuknak kellő magaslátán állva: megérdemlik a pártfogást. A társulatról el lehet mondani, hogy jó erőkből áll. Az igazgató Irsay ur gondos színész, a rendező Leóvye tanult, értelműs egyén — s még több szépet lehet mondani a női tagokról: Tarján Erzsébet, Ács Flóra, Olszáné, Krassóczy s a jó öregeket játszó Irsaynéról. A társulat tehetségéhez mérten hathatóssabb pártfogást érdemelne! — E hét folyama alatt a következő darabok kerülnek színe és pedig kedden jan. 5-én Leóvye J. jutalmál „Szapary Péter,” szerdán bérlet-folyamban „Fekete gyémántok”, esütörtökön 7-én „Vasgyáros”, s szombaton jan. 9-én Irsayné jutalmál „Házassági 3 parancs”, helybeli gyermekek közreműködésével „Aranyos könyv” s „Béla és Jenő” című vígjátékok, végre vasárnap 10-én utolsó előadás „Buhorékok”.

CSARNOK.

A persa kendők.

Bevégezve a reggelit, a fris lapokat olvasgatva ültünk egy szép nyári reggel az ebédlőben. A nyitott ablakok beáradt az ide lég s a fák virágain kellemes illata, benn a szobában csak a fordított lapok nesze tört meg a nagy csendet, melyben mindenki azt kereste ki lapjából, mi legjobban érdekelte. Apám a vezércikket kezdette el, s a tervezett bosnyák okkupáció fölött csóválgatta a fejét, anyám a napi események kereste ki, nagynénem a „hymen”-rovatnak, betérseknek, rablogylakosságoknak szentelt összes figyelmét, minket lányokat pedig részint a „divat” rovat, részint az „irodalom és művészet” újabb hírei kötötték le.

Egyszerre az utcaajtók nyikorgása s az öreg „Muszka” hevas esaholása zavart föl valamennyjünköt csendes foglalkozásunkból. Az ebédlő ablakai előtt egy alakot látnak hirtelen elcsuhanni, majd rögtön rá azt hallottuk, hogy az előszoba ajtaját valaki hevesen felrántja s halk hangon pár szót vált a künn takarított szobaleánygal.

Nem sok időnk volt a találgatásra vagy arra, hogy kinézünk, mert az ajtón felénk kopogás hallatszott s be sem várva a bejohatási engedélyt, az ajtó megnyílt s azon egy csodálatos alak lépett be. Alacsony szőke férfi, apró, villogó szemekkel s élénk arccal, mely különös ellentétben állott természetével. Mert míg arca után ítélve, nem lehetett több 32—33 évesnél, addig termete rokkant, de elhízott örege vallott, hátán puppal s egyébként is természetellenes kinövéssekkel.

Bélvén, egy pár villanó tekintetet lövelt körül, s aztán, mielőtt szólott volna, a betett ajtóra hirtelen ráfordította a kulcsot. Aztán felénk fordulva s fejét kissé meghajtvá, mutató és középső ujját üdvözléül homlokához emelt, ezt mormolva:
— Szalem alejkum!

Apám esodálkozva nézett ráján és el is felejtett egy beesteltes „adion Isten”-nel feléni az üdvözlétre. Azóban még jobban esodálkozott akkor, midőn az idegen az asztalhoz lépte, feléje intett és így szól tört németésséggel:
— Jer ide!

Képzeltető mindnyájunk meglepetése az idegen rejtélyes megjelenése fölött, melyeket fokozott sajátságos külseje és magaviselete. Legjobban meg volt lepette kétségkívül az atyám, ki egyáltalában nem emlékezett arra, hogy a csodálatos ural bízalmas tegözdesben állana, de kíváncsián a következményekre, ő is az asztalhoz lépett, élesen szemügyre vevén az idegent. Közönségszója bizonyára kelletli származásra vallott, de az ajtóbezáras bármely népnél is csak bezárt ajtót s így gyanúsat jelentett és így nem esoda, ha én, kinek a rémes dajkaméktől még zigótt a fejem, az első pillanatban jobban szerettem volna a zárt ajtón kívül lenni.

Aggodalmam azonban nem tartott sokáig, mert az idegen is, ki látta furesa magaviseletének következményét, sietett véget vetni a kellemetlen hatásnak. Még egyszer körültekintve, hogy nincs-e rajtnak kívül idegen a szobában, felöltöjt és kabátját gombolta ki hirtelen s viaszos vízszomba takart hosszú esmagot húzott elő, mely nélkül való keresztben elrejtve. Felébbról tolt akvács-abroszt, míg mi a cészkéket hirtelen leszedve, jogos kíváncsisággal tekintettünk a csomag felé s aztán gyorsan és ügyesen bontotta azt föl. Amint az utolsó papírburok is lehullott, a meglepetés és bámulat általános felkiáltásban tört ki ajkainkról:
— Ah, mily gyönyörű, mi pompás!

(Folyt. köv.)

— **Na 1866-to leto so odspodi** spjijszani vértorje dobili vó od vármegye sztráni szlobosino, ka szo szlobodni szvoje szrebec püscsati: 1. Bratkovies István Korong, 2. Hegedüs Iván Peténcz. 3. Titán Iván Csernelóc, 4. Csaplovits Ferecz Markuscöz, 5. Kúhár Iván Gradisea, 6. Martinecz Miklós Szvetahóc, 7. Hodosiecz Mátýás Zenkóc, 8. Jank Mihály Szkakóc, 9. Gomba Mátýás Nemscöz, 10. Kúhár János Nemscöz, 11. Jónás István Predanóc, 12. Vreecies János Szkakóc, 13. Pavlits István Sztrakóc, 14. Gyökerc József Rakiesin.

— **Nagy-Mákfa vesznicei** po iméni Szlavics Józsefi je edno tela zginulo; biroviya je dala tiszto zakopati. Ali meszto zaponvidi je vért nej kaj zakopao, liki miszto szti tou de bougse na szkrivmá na fúnte vó odávati. Szledi na krátki czajt szo sze pri hizsi szvadlil pa szo na csemére zacsneli to glázd po vézsi guesati, stero je veeski rífti túdi zvedo, ino toa delo je notri glázso biroviyi, od vasvára sztráni biroviya je vértá pouleg toga 25 rainski strofiala; sto je doj klauo, vó mero 15, ino tiszte stero szo od toga meszsi küjpiil, 5—5 rainski strofial. Drúgoues do dúnok bole pazili.

— **Pri novom-grádi** je Hengge postamester 2800 rainski z-kassze vkradno; veszasi szo ga notri záperli.

— **Miniszterium** je zapovid vódao, ka proti bubinkan sze szoldáczke morejo dati znovies vcezaplávlati. — Polek toga szo v-cezaplávlanye v-Budapesti zse zacsneli.

— **Fiumi** je decembra meszeza velki snejg szpadno, — to je velka esúda ka je eden dén drzso, ár tú je tak topla, ka sznega szamo tak dugo vidijo, dokees kaple.

— **Mentávana** zseno, stera je moszá bujla. Szekeres József z-karancsisi-a mesztancsar je grozno delao szvojov zsenout, stera je pobegnola szvojim roditelem ombrambo iszkat. Te pun bezouosee mouzs za nyouu idoucsi, tam szvojeja tesztüi i punicevo vsze z-prezao i zseno je steo doli szteriliti, nego nej jo zavado. Na tou tá lücsi piztolo, z-nouzan je steo zarezati. — Zseno va velikoj dvojnositüi i nevouli gori popadue pisttolo i moszá je doli szterelia. V-Peestüji je szoud derzsani mi nad nyouu i visnya szoudba je nyou gori mentávana, ár je tou za volo szobé bránejnja vesnilla — na stero szoudbo je králeszki fiskális nej apellalivao.

Nyiltér.)*

„Noch nie dagewesen!
Enormer Lesstoff! Spannende Lectüre!
Fünf Pfennig per Woche Fünf Pfennig!
— Roman- und Novellenzeitung.
XI. Jahrgang, October 1865.
Jede Woche eine Nummer von 8 grossen Quartseiten.
eng bedruckt, nur Foliantentext,
— ca. 150 Druckzeilen.
3 grosse spanische monatliche Romane mit Novellen!
Man lese und abonniere.
Probennummer durch jede Buchhandlung oder direct.
Preis per Nummer 3 Pf., per Quartal 8 Pf.,
186 Pf. für Vierteljahr 65 Pf. 1/2.
Zu bestellen bei jedem Brieffräger und Zeitungsbesitzer.
Zu bestellen durch jede Postanstalt und Buchhandlung.
Die b. Hlgste aller Romanzeitungen.
Verlag von E. JENSEN & Co., Hamburg, 18 Gertrudenstr.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Heti-naptár

1866. évi január hó 3-tól január hó 9-ik napjáig.

Hét napjai	Katholikus és protestáns naptár	Időjárás	Hold fényváltozásai
Vasárnap	3 C. Genováya	tiszt,	
Hétfő	4 Titus P.	igen hideg óra	
Kedd	5 Telesfor	Ujhold 9 óra 0	Ujhold 5-6n 9 óra
Szerda	6 Vízkereszt	percz reggel	0 percz reggel.
Csütörtök	7 Nikita	hőső	
Péntek	8 Sérény	áll be,	
Szombat	9 Júlián	erre fagy.	

Felelős szerkesztő: Takács R. István.
Kiadó-lap tulajdonos: Grünbaum Márk.

Hirdetések.

Mária-czelli gyomorcseppek,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmait ellen, és felülmúlhatlan az étvágyhiány, gyomorgyengeség, rossz szaga lehellet, szelek, savanyu felbőgés, köhika, gyomorhurut, gyomorférgés, huykó-képződés, túlságos nyálka-képződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgyörgés, székszorulat, a gyomornak területteltsége étel és ital által, gilisztá, lép- és májbetegség, ugyisntén arany-eres bántalmak ellen.

Egy üvegeese ára használati utasítással együtt 35 kr.
Központi szétküldési raktár nagynban és kicsinyben:

BRADY KÁROLY
„az őrangyalhoz” címzett gyógyszerárban Kremzierben, Morvaországban.
Kapható Marszabotban: BÖLCS BÉLA gyógyszerárban, a „Magyar Koronához,” valamint az ország minden gyógyszerárban. (45. 52—54)